

Dobré dieťa poklad rodičov

Kto do teba kameňom, ty do neho chlebom!

Od Z. Lojkovej.

VO VÄZENÍ.

Od A. E. Timku.

→ Tri rozprávočky pre dievky. ←

Turčiansky Sv. Martin.

Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a knihtačiara.

1907.

Handwritten notes in the bottom left corner: "K. 1190" and "1190" written vertically.

UPOZORNENIE.

Táto kniha je majetkom Ústrednej pedagogickej knižnice pri ŠPÚ v Bratislave.

Nepoškodzuju ju!

Nepožičaj ju iným bez povolenia knižnice!

Odovzdaj ju v stanovenej lehote!

Knihy sa požičiavajú na 1 mesiac, príp. na zvláštne požiadanie vopred na 2 mesiace.

Do tejto lehoty sa musí kniha v neporušenom stave vrátiť, príp. zažiadať o prolongáciu.

Sústavné nedodržiavanie vyššie uvedeníých predpisov má za následok trvalú stratu výpožičného práva.

2741045700

Dobré dieťa poklad rodičov

Kto do teba kameňom, ty do neho chlebom!

Od Z. Lojkovej.

VO VÄZENÍ.

Od A. E. Timku.

→ Tri rozprávočky pre dievky. ←

Turčiansky Sv. Martin.

Tlačou a nákladom J. Gašparíka, kníhkupca a knihtlačiaru.

1907.

Revízia
1966

REVÍZIA 1982

Odtlačeno zo „Včelky“, roč. II., III. a IV.

Signatúra:

Čís. prírast.:

P 34485

Čís. inv. den.:

3555/52

Knížnica Štátného pedagogického
ústavu v Bratislave.

Dobré dieťa poklad rodičov.

„Choď v mene Božom, syn môj! Hospodina pravica nech chráni ťa pred každou škodou na duši i na tele. Hospodin nech je chlúbou i nádejou tvojou, a šťastný budeš a dobre sa ti povedie!“

Takto požehnával otec Suchodolský najstaršieho synka svojho, asi dvanásťročného Ondreja, kým opodiaľ stojaca matka, držiac na ruke polročné dievčatko, koncom zásterky utierala si s oka slzu, slzu bóľneho lúčenia. Ondrej bol posiaľ matke pravou rukou, v domácnosti pomocou, ktorej musela sa odteraz zrieknuť, keď chlapček sberal sa do sveta na remeslo. I pohladila uslzená matka hlávku milého svojho Ondreja;

vo vrelom objatí prívínula ho k sebe, ako by chcela ukryť milé dieťa v srdci materinskom.

„Choď s Pánom Bohom, syn môj!“ vravela. „Modlitbou a prácou domôžeš sa vedomieho chleba. Rozpomienka na mladosť tvoju, na hry detinské, na lásku materinskú nech zachová ťa v dobe pokúšenia i od zrady na svojeti!“

Ondrej vybozkával drahých rodičov, bratov a sestričku. Dietky v útľom svojom veku nevedely ešte povážiť, čo znamená to lúčenie, prečo plačú rodičia a prečo odchodí Ondrej. Tento sobral svoju malú batožinku a ponáhľal sa na stanicu; najbližší vlak mal ho odviezť do mesta P., kde mal nastúpiť svoje učenie. Nik nevyprevádzal dobrého chlapčeka. Čeliadky nebolo, a matku uprosil on sám, aby ostala doma opatrovať drobné dietky a chorého otca.

Dlho dívala sa matka za odchádzajúcim Ondrejom, až konečne zmiznul jej s očú. I vrátila sa do chudobnej chyžky, kde živil sa rodiny, ťažkou nemocou sklúčený, bôľne

stonal na loži. Tam sadla si k nohám nemocného. Najmladšie dieťa, povité vo vanúšiku, v prvom pokuse detinskej hry vystieralo rúčky svoje na ramenách matkiných a ostatných troje stúlilo hlávky svoje do jej lona.

Kým Suchodolskovcom ešte lepšie šla hodina, otec vše hovorieval: „Žena moja, čo nám ako tvrdo príde, ale Ondreja, keď sa tak dobre učí, dáme do škôl!“ A malý Ondrej v detskom videní svojom, vídal sa byť doktorom. Ale „človek mieni, Pán Boh mení!“ hovorí porekadlo, a u Suchodolských zmenilo sa veru mnoho. Otec hospodár upadnul do ťažkej nemoce, ktorá trvala dlho. Nákladné liečenie požadovalo obete; výdavok každý deň a príjmu žiadneho, či div potom, keď bieda u Suchodolských rástla s každým dňom? Okrem toho i nesvedomití ľudia pomáhali množiť nerest. Suchodolský bol človek poctivý, ktorý, chudobný na statky, ale bohatý statočnosťou a šlechetnosťou mysle, rád pomáhal niest bremeno dňa súsedom svojim. Ale svet

veľmi často platí nevďakou. Toho dočkal sa i Suchodolský a prišiel o veľkú čiastku malého imania svojho. Tým zhoršily sa okolnosti valne, Suchodolský chradnul vždy viac a viac a Ondrejko prestal myslieť na doktorstvo. Na miesto do školy, viedla ho teraz cesta do remeselníckej dielne!

* * *

„Kam že, kam, Ondrejko?“ pýtal sa železničný úradník známeho mu chlapca, keď si tento kupoval povoznú karotku.

„A veru idem do P.!“

„A počo tam, Ondrejko?“

„Idem na krajčírské remeslo ku môjmu strýkovi!“

„No veď tebe aj tam bude dobre! — Ale, Ondrejko, veď si sa ty vždy strojil na doktorstvo?“

„To bolo dakedy, a teraz je inak, pane!“ odpovedal Ondrej bôľne, ale predsa s dôverou v Pána Boha a pokloniac sa vlúd-nemu tázateľovi, ponáhľal sa do vozňa. Tam

sadnul si, neborák, do kútika, a vo voľnom prúde slz ulevoval odehodom z domova i neistotou budúcich vecí dojatému srdcu svojmu; veď ho tam nevidel chorý otec a utrápená matka!

Po dakoľko hodinovej ceste došiel vlak do P. Na nádraží nastalo veľké mrvenie. S druhými cestovateľmi vystúpil aj Ondrej zo železničného vozňa, ale kým iní zkúsení ubierali sa rovno preč, on uznal za múdrejšie počkať, až porozchodí sa množstvo a nával prestane. A dobre mal. Potom odal svoju karotku a rozvažoval, kde dovedel by sa, ako najsnadnejšie vyhľadá strýka? Zrazu zastane pred ním jeden pán, ktorému cudzosť chlapcova bola patrná, a pýtal sa ho, zkaďe je a kam ide? Ondrej poklonil sa úctive, povedal, zkaďe je a uďal svoje meno.

„Ach, teda ty si Ondrej, mŕj oćakávaný bratanec! No, vĕtaj!“

Ondrej, vidiac takto pred sebou svojho strýka, s plaćom prosil ho o laskavé prijatie do domu a do ućenia. Pekne on to

vedel povedať, lebo veru matka jeho, vo všetkom pečlivá, pečovala i o jeho výchovu svedomite, a vážny otec nikdy nepremeškal žiadnej príležitosti utvrdzovať chlapca v dobrom! Suchodolský s úľubou pozoroval chlapca; jeho rozumná, ale skromná povaha milo naň účinkovala. Ondrej vyrozprával strýkovi, ako sa má otec, matka, dietky; spomenul i to, že prv pomýšľali rodičia dať ho do škôl, ale že je teraz z toho už nič.

„A či ešte aj teraz túžiš za tým?“ pýtal sa ho strýk.

Ondrej si vzdychnul a po krátkom mlčaní povedal:

„Netúžim už viac, bo vidím, že je to nemožné!“

„A prečo nie, Ondrejko?“

„Po prvé preto nie, strýčko, že nemám k tomu prostriedkov, a po druhé, pozde dopracoval by som sa tak ďaleko, žeby som mohol pomáhať rodičom!“ — —

V dome strýkovom očakávala Ondreja jeho stryná, vľúdna a laskavá to pani, a

dobrá večera. Ondrejovi, keď bol tak dobre prijatý v dome rodinnom, chutnalo veru znamenite. Po večeri rozprával strýkovi a strynkej o svojich rodičoch, a ako pri prvom videní, tak teraz zase rozumnosťou svojou a otvorenou povahou, vyzískal si priazeň obidvoch.

* * *

„Dobré ráno, Ondrej!“ volal na druhý deň ráno strýk Suchodolský, vstúpiac do chyžky, Ondrejovi za byt a ložnicu vykázanej. „Čo sa ti snívalo na novej hospode? Hovoria, že sa to rado splní!“

Ondrej usmieval sa a povedal: „Čo snívalo sa mi, to nesplní sa nikdy! Bol som doktorom a celú noc obväzoval som rany!“

Strýk vľúdne poklepal chlapcovi na rameno a povedal: „Ondrejko, o čom myslíme, o tom i snívame!“

„Ach, strýčko, nemyslím na nemožnosti!“

„No, veď už bude, ako bude; teraz podraňajkovať!“

Po raňajkoch zaviedol strýk Ondreja do svojej krajčírskiej dielne. Ondrej predstavoval si strýka byť krajčírom po svojskom spôsobe, takým, akých vídaval v malom svojom rodisku a susedných dedinách, kde majster obyčajne sám, najviac ak pri pomoci jedného učníka, hrdo, keď už s jedným tovaryšom, trudne prebija sa životom. Môžeme si myslieť, ako zadivil sa, keď tu našiel v pohodlnej sieni pracovať až šiestich v remesle svojom sbehlých mladých ľudí, a to na strojoch, a jedného strihaním stále zamestknaného pristihovača. Do tejto dielne vstúpil tedy Ondrej, ako najmladší učník.

Netrvalo to dlho a Ondrej vyzískal si lásku a priazeň u všetkých domácich. Výslužnosť a hotovosť prináša vždy dobré ovocie. Strýk pilne pozoroval chlapca, a zamýšľal veru o mnoho viac s Ondrejom, nežli dal to na javo. V dielni síce pracoval chlapec každý deň, ale každodenne bolo venované niekoľko hodín aj práci duševnej. Strýko dal totiž vyučovať Ondreja u-

čebným predmetom školským súkromne, ale tak opravdove, ako by to krajčírstvo predsa len nemalo byť jeho životným povoláním. Ondrej mal i dary znamenité i pilnosti si dodával. S veľkou radosťou pozoroval tedy Suchodolský vývin chlapcov, i pokrok jeho v známostiach, a sľúbil mu, že ak v dokázanej pilnosti vytrvá, o rok že navštívia jeho rodičov spolu.

Sľub strýkov bol Ondrejovi veľkým povzbudením. Mesiac míňal sa za mesiacom, týždeň za týždňom, až konečne chýbalo už len niekoľko dní do zamýšľanej návštevy, o ktorej však na náradu strýkovu nezmiel sa v liste, písanom rodičom, aby, vraj, prekvapenie týchto bolo tým väčšie a radosnejšie. Konečne svitlo túžebne čakané ráno. Spolu so strýkom sadli na železnicu a ohnivý koník unášal ich v bystrom lete. Ale akokoľvek spešný je beh rýchlovlaku, Ondrejovi predsa dosť zdĺhavo míňala sa cesta, lebo horel túžbou, zavítať čím skôr do kruhu svojich milých. V hrudi jeho stretaly sa radostné pocity s bôľnymi. Te-

šiel sa objatiu matkinmu, uvítaniu otcovmu, radostnému prijatiu mladších dietok, ktoré zvedave a pátrave ohliadať budú donesené im hračky; ale aj nepokoj akýsi tlačil detinské jeho srdce pri pomyslení na chorého otca, ktorého zdravotný stav, ako vedel zo správ matkinej, nepolepšoval sa. A zase poskočilo mu srdce, keď zastal vlak, a on počul volať meno stanice svojho domova.

„Ondrej!“ povie strýk, — „ty choď vopred domov, ja dôjdem za tebou sám; ale nehovor, že som tu!“

Ondrej poslúchnul a šiel. Ale čím viac blížil sa k rodnému domčeku, tým nepokojnejšie klovalo mu srdce.

Divne mu prichodilo, že nevidel nikoho pred domom. Už stál v pitvorných dveroch, a ešte nepočul žiadneho hlasu! Načúva — tichosť! Ruka triasla sa mu, keď chcel zaklopať a otvoriť dvere! Konečne osmelil sa, zaklope ticho, ale žiadna ozvena! Otvoril dvere, — ale aké divadlo zjavilo sa tu jeho oku! Otec, jeho dobrý otec ležal v rakvi,

u ktorej bôľom zlomená vzdychala ztrápená, úbohá matka! Bolestne uvítala matka milého synka; bolestné bolo svídanie sa jeho s drahým otcom, ktorý po dlhých útrapách usnul na večný pokoj . . .

Po chvíli došiel aj brat zosnulého, strýk Suchodolský. Slza úprimného žiaľu zarosila i jeho oko, keď videl, že riadením Božím v pravici svojej pocítiť môže už len chladnú ruku brata, dávno nevideného. „My s Ondrejom dúfali sme vás ináč nájsť!“ hovoril. „Je to ťažká rana pre nás, ale s pomocou Božou musíme ju hľadiet prekonať.“

Žiaľu a ponosám nebolo konca. Suchodolský potešoval švagrinú svoju, ako mohol; pravým liekom bolo jej zbolenému srdcu, keď jej strýk vyrozprával, aký poklad má matka na Ondrejovi.

„Od teraz — pokračoval strýk — ja vezmem Ondreja za svojho, a ak žije ešte v jeho srdci dávna túžba, môže sa stať aj doktorom!“

Ondrej padnul strýkovi okolo hrdla a vďačná slza vypadla mu z oka.

„Strýko môj drahý, ako odmením sa vám za túto lásku? Oj, vďaka vám, nekonečná, ale“ — a tu novým prúdom slz zalialy sa oči mu — „ale nemôžem vám urobiť po vôli, lebo po školách idúc, pozde prišiel by som ku samostatnosti a len pozde mohol bych dať pomoci matke a mladším dieťkam!“

„Matka i s dieťkami bude odteraz mne na starosti,“ vetil vážne strýk a s tým bola celá záležitosť riešená.

* * *

Po odbavenom pohrebe odobral sa Ondrej od svojich milých, a vrátil sa so strýkom zase do P., nie však viac do krajčír-skej dielne, ale do školy. Študoval pilne, medzi dobrými býval vždy najprvší. Iste na jeho dobré synovské srdce poukazuje to, že keď strýkom všetkými potrebami zaopatrený, on sám ničoho neptreboval, predsa súkromnou pilnosťou snažil sa dopracovať groša, aby ho dodával milým svojim doma. Dlhé roky to tak trvalo; z chlapca

vyrástol mládenec, muž, ale Ondrej domohol sa cieľa! Pán Boh býval mu na pomoci, i premáhal všetky ťažkosti. Ondrej už viac rokov žije, ako všeobecne ctený a vážený lekár v meste P.; matka jeho je pri ňom. Túžba jeho je splnená, lebo stal sa opatrovníkom svojej rodiny a strýk Suchodolský je veru úplným právom hrdý na svojho bratanca.

 Za poctivosť a za prácu
 dáva Pán Boh dobrú plácu.

**Kto do teba kameňom, ty do neho
chlebom.**

„A čoby sa čo robilo, musím mu to od-
platiť — a čoby — —“

„Čože to, čo, Mirko? čožo letíš taký vy-
parený, ako by ti o život išlo?“

„Ale, mamička, veď je to hrúza, čo mi
robí ten — jaj! —“

A tento nazlostený chlapec nevedel ani
len meno svojho kamaráta vysloviť od
hnevu.

„Ale, pre Pána Boha, Mirko, či sa ne-
hanbíš? taký mladý chlapec, a tak sa zló-
stiť! Či chceš, aby som ti prútom vyhnala
tvoju zlosť? Hovor, čo ti je, že tak si-
píš?“

Chlapec si vydýchnuľ a utrel si slzy, ktoré mu zlosť vytisla z očí.

„Ale, pomyslite si, mamka, ten Jurko Horských vždy hádže do mňa skalami. Dnes zase vyhodil do mňa skalu a srazil mi klobúk, tak že mi ďaleko s hlavy odfrkol. To mu už len neodpustím, veď —“

„A čože mu urobíš?“ pretrhla ho matka.

„Tým istým mu odplatím, čím mi on požičal,“ odpovedal Mirko.

„Nie tak, syn môj,“ hovorí matka, „ale radšej zachovaj si toto: „Kto do teba kameňom, ty do neho chlebom!“ Chráň sa náruživosti, syn môj, lebo tá často zavedie ľudí do veľkého nešťastia!“

„Mamička, a či keď ja do toho chlebom, čo do mňa kameňom, nebude to hriech?“

„Veru nie, syn môj, ale ta bude svet chváliť, že si —“

V ďalších slovách pretrhlo ju volanie z vonku, aby išla skoro do kuchyne. Matka vybehla, zanechajúc Mirka samotného.

Tento začal rozmýšľať. Po chvíli rečie sám k sebe: „Dobre, viem, ako to urobím,

nsuším hodný kus chleba, a potom — počkaj Juro! — —“

Mirko sa uspokojil; úmysel pomsty dozrel v ňom ľahko, ale beda mu, beda jeho náruživej povahe!

Popoludní poberal sa Mirko do školy. Keď už bol vo dveroch, zavolala naň matka, podávajúc mu postruhník so slovami: „Tu máš, Mirko, tento postruhník, aj tak je už uschnutý, ako trň, a ty máš dobré zuby, pohryzieš ho.“

Úbohá matka!

Mirko, idúc do školy, obzeral postruhník. „Hm,“ hovorí sám k sebe, „tento postruhník hodí sa mi výborne. Je to všetko jedno, či chlieb či postruhník, a netreba mi aspoň čakať, kým by chlieb uschnul,“ a so škodoradostným úsmevom strčil postruhník do vaku.

Počas učenia v škole ani nepozrel Mirko na Jurka Horských, len netrpeľive čakal koniec výučby. Keď po večernej modlitbe zavznelo konečne „amen,“ tu búchalo srdce

Mirkovo, ako by sa bolo so svedomím jeho hádalo.

A zase bežal Mirko s rozpálenou hlavou, aby dohonil Jurka, čo sa mu aj podarilo. Už mu bol za päťami, v tom — prask! a postruhníkom do hlavy trafený Jurko, spadnul, ani nemuknúc. Na krik a hluk hrnúceho sa žiactva sbehnul sa zástup ľudu okolo padnuvšieho.

Jurko ležal mrtvý! Preberali ho všemožne, ale Mirko dobre cielil, len že nešťastne: trafil po sluche chlapca-súdruha.

Mirko utekal so zlým svedomím, ako Kain, keď zabil brata Ábela, ačpráve nevedel ešte, že jeho nepriateľ Jurko je mrtvý.

Matka stála práve na dvore, keď Mirko prichádzal. Zbadajúc vydesenú tvár jeho, spýtala sa ho:

„Čo ti je zase, Mirko?“

Ale Mirko nestačil už odpovedať, lebo za päťami mu bol hajdúch aj s viacerými žiakmi, ktorí upovedomili úbohú matku o stavšom sa nešťastí.

Bedovaníu nebolo konca. Čelá zbledlá od strachu neprestávala volať: „Bože! Bože môj!“ a zalamovala rukama. Pribehnul aj otec, a sám vzal Mirka za ruku, hovoriac: „Poď, nešťastné dieťa, poď sa podívať na tvoj zločin!“

Mirko padnul pred rodičmi na kolena, a prosil ich, aby ho trestali, ako chcú, len aby ho neposielali pozrieť Jurka.

„Ja som ho nechcel zabit,“ volal a vyzual všetko rodičom, ako prišiel na myšlienku Jurka udrieť chlebom.

Matka zalomila rukama, hovoriac: „Ja sama som mu podala do ruky zbraň!“ —

Na tretí deň po pohrebe Jurkovom, predvolaný bol Mirko pred súd. Otec jeho išiel s ním. Mirko všetko vyznal pred súdom, nezatajil ani najmenšieho.

Súd vyrozumel, že chlapec nerozumel výpoveď: „Kto do teba kameňom, ty do neho chlebom!“ Aj to Mirka trochu bránilo, že Jurka každý poznal, ako chlapca neposedného, ktorý do každého zadieral. Mirko pre útlý vek nemohol byť s celou

prísnosťou zákona trestaný; len zo školy ho vyhodili a rodičia platili za neho značnú peňažitú pokutu.

Ale čože stály všetky tieto pokuty oproti tej, ktorú nosil vo vlastnom svojom svedomí? — Nikto viac nevidel Mirka s veselou tvárou, lebo povedomie, že je **vrahom**, prenasledovalo ho všade. Rodičia boli nešťastní so svojim jediným synom. — a toto všetko zapríčinila Mirkova náruživosť a pomstyžiadosť. Toto si Mirko vždy vyčitoval. Len teraz porozumel tým slovám: „Kto do teba kameňom, ty do neho chle-
bom!“ že nie nazpäť vyhodiť chle-
bom, ale dobrými skutkami máme splácať tým, ktorí nám krivdia, a pomstu že máme poručiť Pánu Bohu.

Vo väzení.

., Pri dobroslavickej škole bola utešená záhrada, ohradená živým plotom a posadená rozličným ovocným stromovím. Na prostred nej stál úhľadný včelín, v ktorom stávalo niekoľko úlov s mädonosnými včelkami. Záhradka táto bola jedným z najobľúbenejších miest pána učiteľových synkov, Ľudevíta a Antuša. Tu chlapci z jara a v lete najradšej bývali, preháňajúc sa po kvetnatom koberci lúčnom za pestrými motýľami; v nej najradšej naslúchali spevu a švitoreniu milých vtáčkov, ktoré ozývaly a hniezdily sa tu v kružine. Tieto vtáčky boly chlapcom v oku; menovite za jedným, veľmi pekne spievajúcim, neprestávali slie-

diť, až konečne predsa vynašli jeho hniezdočko v krúžiku skoro pri samej zemi. To bola radosť! Päť šedých vajíčok bolo v tom hniezde.

„Čo sú to za vtáčky, Lajko?“

„Poviem ti, Antuško, to sú penice!“

„Há! tým som ja rád!“

„Hej, ale počkáš si trošku, kým vyliahnu sa z týchto vajíčok vtáčky. To potrvá ešte veru dobré 2—3 týždne!“

„Netýkaj sa tých vajíčok, braček, lebo ináč odpúdia sa od nich staré!“

„Ani ty dlho nehľad na ne, bo sa ne vyliahnu!“

„Ale nepovedz o nich nikomu, potom...“

„Viem, čo mi chceš povedať. Máme doma klietku od kanárikov, dáme si ich do tej!“

Takto a podobne tešili sa oba bratia nad nájdeným hniezdom peníc. —

Tri týždne, behom ktorých párik peníc vajíčka svoje vysedel, trvaly netrpeľivým chlapcom veľmi dlho, a každodenne chodievali pokukávať na hniezdočko. Konečne po dlhom, túžobnom čakaní, zvestoval Ľudevít

bratovi svojmu: „Antuško, už sú holiatka v hniezde!“

Antuš bol by najradšej hniezdo priam vzal a do kletky odniesol, ale starší a iste rozumnejší Ludevít odhováral ho od toho.

„Nie tak, Antuško! Teraz ich ešte nevyberieme; ešte nevedia samy žrať. A čím že by sme ich aj krmily? Nechajme ich len ešte tu, nech ich odchová matka. Až keď odrastú — potom...“

„Ale, ak nám vylietajú?“

„Za 10—12 dní ony nevylietajú, o to sa neboj! A ja ti ešte aj inšie poviem. Večierkom prikradnem sa potichúčku ku hniezdu a chytím na mladých aj starú!“

„I tú si dáme do kletky!“

„Pravda, ona ich bude chovať!“

„Veru. Dáme im semiačka alebo mušky, alebo kúsok cukríka.“

„Čo budeme mať, to im dáme!“ tešil starší brat mladšieho a odstúpili od hniezda.

O niekoľko dní spozorovala matka, že chlapci vyniesli z komory drôtovú kletku, v ktorej predtým choval otec kanáriky.

Hneď domyslela sa, že ju chystajú pre nejakého chyteného vtáčka. A skutočne v ten samý deň popoludní pribehli oba chlapci chvátave do izby, a malý Antuš ešte vo dveroch volal:

„Maminka, chýtili sme vtáčka, krásnu penicu!“

„I mladé sme vybrali s hniezdom!“ dokladal Ľudevít: „Už dávno vedeli sme o nich. Dáme si ich do tejto klietky. Stará nech ich chová!“

Po týchto slovách pustil Ľudevít starú penicu do klietky a povесil túto na stenu. Antuško tešil sa ešte s hniezdom, v ktorom nedoperené mláďatká od hladu pišťaľy. Po chvíľke vložili do klietky i mladé, ktoré splašená matka, trepúc krýdeľkami, obletovala. Chlapci, akoby boli vykonali daky veľký skutok, založili ruky a s potešením dívali sa na upenie vtáčkov v klietke.

V tomto radostnom vyrazení pozrel Antuš na svoju matku, ktorá pri stolíku šila, bola dákasi smutná a nezerala sa brať podielu na zábave svojich synkov.

„Maminka, vy ste akási smutná,“ riekol.
 „Čo vám je? Ste nemocná?“

„Nie som, synak môj,“ odvetila matka smutne, „ale cítim bôľ a zármutok v srdci mojom. Vy sa tu vesele hráte a zabávate, nemajúc ani pomyšlenia o nebezpečenstve a nešťastí, ktoré môže sa na nás uvaliť...“

Týchto matkiných slov sa chlapci uľakli. Veselý výraz z ich tváre zmiznul okamžite; stáli tu nemo, tak že zabudli i na vtáčky v klietke.

„Vy ešte nič neviete o tom,“ pokračovala matka, „že do vlasti našej hrnie sa nepriateľské vojsko, ktoré všade tam, kamkoľvek len príde, zajíma mužov, ženy a dievky do otroctva.“

„Snáď sú to Turci, maminka?“ pýtal sa Ľudevít.

„Takí sú to voliaki, dieťa moje! Dost na tom, taký chýr ide. Ja trniem od strachu, že ak tí prídu i do našej dedinky, zjámú mňa i vás, a uvrhnú nás do väzenia!“

„To asnáď len neurobia nevinným, veď sme im my nič nezavinili!“

„Oni nevynímajú žiadneho. Vinných s nevinnými trápia, mučia a sužujú v tmavých úzkych žalároch!“

„Oj! to sú zlí ľudia!“ zvolali razom oba chlapci.

„Nás by snáď tiež tak trýznili vo väzení, snáď by nám ani jedla ani pitia nepodali a utrápili by nás až na smrť!“

„My by sme potom veľmi plakali, maminka!“ riekli chlapci pohnute, a slzy im ihraly v očiach.

„Vy by ste teda plakali, keby sa nám tak stalo, žeby nás nepriatelia v žalároch trápili...? No vidíte, synkovia moji, práve tak plačú teraz tie mláďatká so svojou matkou, ktoré ste vy milej svobody pozbavili a do tesného väzenia, do tej klietky posadili. Počujte a pozrite, jak žalostne pištia tie mladé penice, a ích matka chüdatko ako sa namáha vysvobodíť z toho väzenia.“

Chlapci upierali zraky svoje vše na matku, vše na klietku.

„Či vy tedy odchodnejšie robíte, syn-

čekovia moji, s týmito vtáčkami, keď ich do väzenia zatvárate, nežli robia oni nepriateľskí vojaci s ľuďmi? Vám je svoboda milá, tak podobne je i vtáčkom. A jako vám milší kúsok chlebička na svobode, nežli akékoľvek lakotiny v žalári, tak podobne i týmto vtáčkom milší je jeden malý chrobáčik alebo semiačko na svobode v poli, von, ako bárs aký kus cukru v klietke!“

„Maminka, vy pravdu hovoríte!“ hovoril po malom rozmyslení Ľudevít; „my sme vtáčkom tiež odobrali svobodu a urobili z nich väzňov. No vypustíme ich von a nebudeme ich trápiť vo väzení!“

„Tak, dietky moje! Urobte to a budete hodné! Čo nechcete, aby vám iní učinili, nečiňte to ani vy iným! Nie len ľuďom neurobte nikdy ničो protivného, ale ani vtáčkom ani iným zvieratkám!“

Tak rozprávkou svojou poučila hodná matka svojich synkov, a snáď navždy odťahla ich od toho zlozvyku, v ktorom chlapci vtáčkov a ich mláďatá zavierajú do

klietok, v ktorých obyčajne z nedostatku primeranej potravy, zahynú.

O malú chvíľku zanesli opäť Ludevít a Antuš peničie hniezdo do záhrady a položili ho na jeho staré miesto. Matku mláďatôk tiež vypustili z klietky.

Uspokojení v duši svojej a presvedčení, že vykonali dobrý skutok, navrátili sa domov.

Nákladom J. Gašparíka, kníhkupca v Turčianskom Sv. Martine vyšly došiaľ nasledujúce knižky:

Malý katechismus dra Martina Luthera. Latinkou tlačený, mocne a vkusne viazaný. Cena 24 hal.

Modlitebná knižička pre evanjelické dievky. Sostavil Bohuznámy. Strán 32, v mocnej obálke. Cena 12 halierov.

Pořádek Svaté Pašie. (Prešporské). Latinkou tlačené, vkusne a mocne viazané. Cena 32 hal.

Môj poklad. Výklady evanjelických tekstov. Napísal Milovník Hospodina. Cena v plátne viazaného výtisku s futrálom 3 kor., v plátne so zlatorez. kor. 3.50, v koži so zlatorezom 4 koruny.

Řeči Písma Svatého znějící o člancích náboženství křesťanského a o povinnostech křesťanských. 60 h.

Dížeň, mäkčeň a ypsilon. Návod, ako možno za tri dni naučiť sa správne po slovensky písať. Napísal J. G. Leštinský. Druhé vyd. Cena 40 hal.

Nový vinšovnik obsahujúci vinše sviatkové, meninové, mendičke a svadobné. Napísal Samuel Kupčok. Cena 60 halierov.

Myšlienky výtečných mužov inojazyčných. Sostavil Jozef Viktorín. Cena 20 halierov.

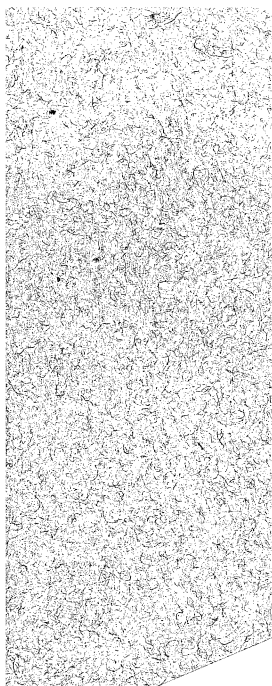
Zpod jarma. Básne Svetozára Hurbana Vajanského, Druhé rozmnožené vydanie. Cena 1 koruna. viazané 1 kor. 60 halierov.

Na svite. Verše Somolického. Druhé vydanie. Cena 1 koruna, viazané 1 kor. 60 halierov.

Sľuby. Obraz z ľudu v jednom deji od Tajovského. Druhé vydanie. Cena 30 halierov.

- Poklad.** Rozprávka. Napísal Jonatan Dobr. Čipkay.
Druhé vydanie. Cena 12 halierov.
- Lacik.** Rozprávka. Napísal Aug. Horislav Škultéty.
Druhé vydanie. Cena 10 halierov.
- Pavučina.** Rozprávka. Napísal Jon. Dobr. Čipkay.
Druhé vydanie. Cena 12 halierov.
- Ztratené peniaze.** Rozprávka. Napísal A. H. Škultéty.
Druhé vydanie. Cena 10 halierov.
- Skapaný diamant.** Rozprávka. Napísal Jonatan Do-
broslav Čipkay. Cena 20 halierov.
- Starootcovský prsteň.** Rozprávka. Napísal Jonatan
Dobroslav Čipkay. Druhé vyd. Cena 24 hal.
- Krivá hus a ručník.** Rozprávka. Napísal August
Horislav Škultéty. Cena 16 halierov.
- Bláznivá a Ako sa naučil Miško kapustu jesť?** Dve
rozprávky. Napísala Z. Lojková. Cena 16 hal.
- Choré deti a Kto z mladi zvieratká mučí, ten sa ľudí
mučí učí.** Dve rozprávky Augusta Horislava
Škultétyho. Cena 16 halierov.
- Drotárik. Verný psíček. Matohy niet!** Tri rozprávky
Napísal Anton E. Timko. Cena 16 halierov.
- Potrešaná posmešnica. Odmenená vernosť. Malá Eva.**
Tri rozprávky. Napísala Z. Lojková. Cena 16 hal.
- Dobré dieťa poklad rodičov. Kto do teba kameňom,
ty do neho chlebom.** Od Z. Lojkovej. **Vo väzení.**
Od A. E. Timku. Tri rozprávočky. 16 hal.
- Kde sa vzal?** Rozprávka z terajších časov. Napísala
Ludmila Podjavorinská. Cena 12 halierov.
- Malý žiačik.** Veršiky pre školskú mládež. Napísal
J. Gašparík Leštinský. Cena 12 halierov.
- Krem toho dostať u neho **všetky slovenské
knihy.** Soznam kníh pošle sa každému zdarma.

P34485

Cena 16 hallerov.